

یار عزیز روحانی

برنامه پیشنهادی ذیل با عنوان "تغییر و تحول اجتماعی بدون جاه طلبی سیاسی یا منفعت طلبی شخصی" تقدیم می گردد. این برنامه قصد بیان این مطلب را دارد که روش بهائیان در ایجاد تغییر و تحول در اجتماع، روش سیاسی و حزبی مرسوم امروزی در جهان نیست. اصولاً مقصد اهل بهاء از تغییر و تحول اجتماع، آسایش و رفاه مادی و معنوی همگان است. بهائیان به هیچ وجه به دنبال منفعت شخصی یا جاه طلبی سیاسی نیستند. نه در جستجوی قدرت سیاسی اند و نه مقام و منصب. نیت شان خیر عمومی است و مقصدشان خدمت به عالم انسانی. وحدت و یگانگی را ترویج می نمایند و حامی صلح و آشتی هستند.

به فرموده حضرت ولی محبوب امرالله "البته در این سبیل کار ما بسی مشکل و دقیق است". ولی با مدد تائیدات الهیه، امیدواریم همگی بتوانیم در تعاملات خود با اجتماع، همواره در صراط مستقیم امر الهی سلوک نمائیم و به حدود و احکامش کاملاً متمسک بمانیم .

جانتان خوش باد

عنوان: تغییر و تحول اجتماعی بدون جاه طلبی سیاسی یا منفعت طلبی شخصی

قسمت روحانی

۱- مناجات شروع

۲- مناجات دوم

۳- بیانات مبارکه حضرت بهاءالله

۴- «این نفوس را پروازی دیگر است و آوازی دیگر»

۵- در آبادی ایران بکوشید

۶- «انجمن عالم را شمعهای روشن شوید»

قسمت اداری

۷- تمسک به موازین وجدانی

۸- رویکرد جامعه بهایی در مورد عدم مشارکت در اقدامات سیاسی

۹- تقلیب اجتماع یکی از اهداف اصلی جامعه بهایی

۱۰- جهان بینی جدید

۱۱- شور و مشورت

۱۲- برنامه نونهالان و نوجوانان عزیز

قسمت اجتماعی

۱۳- الفت و پذیرایی

۱۴- مناجات خاتمه

۱- مناجات شروع

هو الله

ای پروردگار، این انجمن را روشن نما و این جمع را شمع عالم کن؛ زیرا نیتشان خیرِ عمومی است و مقصدشان خدمت به عالم انسانی. ای خداوند مهربان، چنین انجمن سزاوار الطاف است و چنین جمع، لایق فضل و موهبت بی پایان. توئی مقتدر و عزیز و توانا و توئی خداوند یکتا و بی همتا.

ع ع

مجموعه مناجات های حضرت عبدالبهاء، ص ۲۶۸

۲- مناجات دوم

ای پروردگار وقت هجوم جنود ملکوت ابھی است و زمان تأیید و نصرت به ملائکه ملاً اعلی. آنچه وعده فرمودی وفا فرما و این جامهای دُرد آلود را صهبای عنایت افاضه کن. این جمع پریشان تواند و این حزب بی سر و سامان تو؛ ملجا و پناهی جز رکن شدید ندارند و مرجع و ملاذی جز کھف منیع نجویند.... اگر حقیریم، اگر فقیریم، اگر ذلیلیم، اگر اسیریم، در سایه الطافت به اسم مبارکت معروف و شهیر و توئی دستگیر و مجیر هر مستجیر. خدایا تو واقفی و دانا که جز خیر نیتی نداریم و به غیر صلح و صلاح با عموم، مقصدی نجوئیم. طیوریم بال و پر شکسته؛ بال و پری عطا فرما تا سبب راحت و آسایش عالم وجود شویم و علّت خیر خواهی کلّ نفوس گردیم؛ خدمت به عالم انسانی کنیم و همّت در منفعت عمومی نمائیم.... خدایا ما را موقّق به عمل بگردان تا به آنچه امر فرمودی قیام نمائیم. جز تو نجوئیم و نگوئیم و جز در بیابان محبت نیوئیم.

منتخباتی از مکاتیب حضرت عبدالبهاء، ج ۲ ص ۱۵

۳- بیانات مبارکه حضرت بهاءالله

در ورق سوم از کلمات فردوسیّه است: "یا ابن الإنسان لو تكون ناظراً الى الفضل ضع ما ينفعك و خذ ما ينتفع به العباد و إن تكن ناظراً الى العدل اختر لدونك ما تختاره لنفسك."

مجموعه اشراقات، ص ۱۱۹

مضمون: ای پسر انسان اگر ناظر به فضل هستی نفع خود را بگذار و آنچه را که منفعت بندگان در آن است اختیار نما. و اگر ناظر به عدل هستی برای غیر خودت همان را اختیار کن که برای خود اختیار می کنی.

تالله لا نريد أن نتصرّف في ممالككم بل جئنا لتصرّف القلوب إنّها لمنظر البهاء يشهد بذلك ملكوت الأسماء لو أنتم تفقهون والذي أتبع مولاه إنّهُ أعرض عن الدنيا كلّها وكيف هذا المقام المحمود

کتاب اقدس بند ۸۳

(مضمون: قسم به خداوند نمی خواهیم در کشورهایتان تصرفی کنیم بلکه برای تصرف قلوب آمده ایم. آن [قلوب] البته نظرگاه بهاء است. ملکوت اسماء به این [امر] شهادت می دهد اگر درک کنید. هر کس از مولایش پیروی کند از تمام دنیا اعراض می کند، چه رسد به مظهر امر.)

۴- این نفوس را پروازی دیگر است و آوازی دیگر

حضرت عبدالبها می فرمایند:

حزبُ الله [اهل بهاء] ابدأً در امور سیاسیّه مداخله ننمایند؛ بنصّ قاطع ممنوعند و هر نفسی از این طایفه در امور سیاسی مداخله نماید باید دیگران از او دوری جویند بلکه تبری نمایند و برهان بر این، اینکه در این هیجانها و فسادها و انجمن‌ها که در طهران تشکیل شد، بهائیان ابدأً مداخله نمودند و نزدیک رفتند و همین سبب ملامت دیگران شد که بهائیان وطن‌پرست نیستند و همّت و مروّت ندارند؛ حامی استبدادند و مروّج استقلال؛ و حال آن که بهائیان جان فدای جهانیان نمایند و پرستش نوع انسان کنند ... بهائی رهبر دوستی و راستی بود و با عالمیان در صلح و آشتی؛ حتّی اعدای خویش را احبّاء شمرد و بدخواهان را خیرخواه گردد... این است مسلک اهل بهاء. خدمت به اخلاق کنند و ترویج خصائل و فضائل عالم انسانی نمایند؛ خادم عمومند و جانفشان خصوص. این نفوس را پروازی دیگر است و آوازی دیگر. از جهان دیگر دم زنند و به عالم دیگر بخوانند. جهان ناسوت تار و تنگ است ترقّی در جهان ملکوت جویند. از هر قید آزادند و از آلودگی جهان آب و رنگ بیزار. دهقان الهی هستند و کشت حقیقت آبیاری نمایند. مداخله در امور سیاسی، عاقبت پشیمانیست و لایسمن و لایغنی. باید از عموم احزاب در کنار بود و افکار را در آنچه سبب عزّت ابدیه انسان است به کار برد. و علیک البهاء الأبهی. ع

مجموعه مکاتیب حضرت عبدالبهاء، شماره ۷۹ ص ۴۸-۵۰

۵- در آبادی ایران بکوشید

حضرت عبدالبهاء می‌فرمایند: "ای منادی پیمان، ... اما امور ایران در قبضه قدرت اسیر است. آنچه که مطابق رضای الهی است جاری می‌شود... احبای الهی باید به همان منوال سابق در امور سیاسی مداخله نمایند؛ در آبادی ایران بکوشند؛ در نشر علوم و فنون و صنایع همت نمایند و در فلاح و زراعت ید بیضا بنمایند. الیوم این امور سبب تأیید است. والا سیاست هر دم در تحویل و تبدیل. در حق سروران دعا نمایید که موفق به تأسیس حکومت عادلانه گردند. ایران ویران و احزاب و اهالی هر دم عنوان جدیدی نمایند و بر امری قیام کنند و رأی جدیدی جلوه دهند. ولی هیچ موفقیت در میان نه و علویتی مشهود و عیان نه. اما اگر جمیع احزاب، مقاصد مختلفه خویش را کنار نهند و به اتحاد و اتفاق پردازند، یقین است که تأییدات الهیه و توفیقات ربّانیه در نهایت جلال و جمال جلوه نماید. الحمدلله ما از جمیع احزاب در کناریم؛ نه با حزبی الفت داریم و نه با حزبی کلفت. جمیع را خیرخواهیم و در قوت بنیه ایران می‌کوشیم و تأسیسات خیریه ابدی می‌نماییم. چون بنیه قوت گیرد، جمیع علل و امراض، خود مندفع شود. قوت بنیه ایران به حسن سیاست است و ترقی در جمیع مراتب، خدا موفق کند..."

احبای الهی حتی در خلوات نباید صحبت از سیاسیات نمایند؛ باید به جان و دل بکوشند تا ایران از هر جهت ترقی نماید. در حسن اخلاق بسیار بکوشید تا احبای الهی به گفتار و رفتار خدمت به عموم ایرانیان کنند. مانند شمع‌های روشن به اقلیم نور بخشند..."

مآخذ اشعار در آثار بهائی، تألیف دکتر وحید رافتی، ج ۳، ص ۷۹

۶- انجمن عالم را شمعهای روشن شوید

حضرت عبدالبهاء می فرمایند:

امروز جمیع طوائف عالم به خودپرستی مشغول؛ نهایت سعی و کوشش مینمایند که منافع ناسوتی خویش را ترویج نمایند؛ خود را میپرستند نه ذات الهی را و نه عالم انسانی را؛ منفعت خویش میطلبند نه منفعت عمومی را و این به سبب آنست که اسیر عالم طبیعتند و از تعالیم الهی و فیض ملکوتی و انوار شمس حقیقت بی خبر. حال شما الحمد لله به این موهبت اختصاص یافته‌اید و از مختارین گشته‌اید و بر تعالیم آسمانی اطلاع یافته‌اید و داخل در ملکوت الله شده‌اید و مظاهر الطاف بی‌پایان گشته‌اید؛ به آب حیات و نار محبة الله و روح القدس تعمید یافته‌اید. پس به جان و دل بکوشید که انجمن عالم را شمعهای روشن شوید و افق حقیقت را ستاره‌های درخشنده گردید و سبب انتشار انوار ملکوت شوید تا عالم انسانی عالم الهی گردد و جهان ناسوت، آئینه جهان لاهوت شود؛ محبت الهیه و رحمت ربّانیه در قطب عالم خیمه برافرازد و نفوس بشر امواج بحر حقیقت گردند و عالم انسانی یک شجره مبارک شود؛ آیات توحید ترتیل گردد و آهنگ تقدیس به ملأ اعلیٰ رسد.

منتخباتی از مکاتیب حضرت عبدالبهاء، ج ۱ ص ۱۰۱

۷- تمسک به موازین وجدانی

حضرت ولی امرالله میفرمایند:

(اهل بها) مواظبت میورزند که مبدا نه انفراداً نه اجتماعاً در اموری شرکت کنند که سر موئی از مرامها و اعتقادات و حقائق اصلیّه آئین خویش منحرفشان گرداند و هیچ چیز نه افتراء بیخبران و بدخواهان و نه تطمیع به کسب عزّت و افتخار و تحصیل پاداش هیچ یک نمیتواند آنان را وادار کند که بار امانتی که بر دوش دارند بر زمین نهند و از راه راستی که در پیش گرفته اند پای بیرون گذارند و کردار و گفتارشان گواهی دهد بر اینکه پیروان حضرت بهاءالله در هر بلادی که ساکن باشند نه جاه طلب و خود پرستند و نه تشنه قدرت و مقام و نه از اینکه تمسک به موازین وجدانی شان سبب انتقاد و اعراض و سوء ظنّ دیگران شود هراسی دارند.

البته در این سبیل کار ما بسی مشکل و دقیق است اما قدرت حارسه و هدایت ربّانیّه حضرت بهاءالله چاره ساز ما است و ما را در سلوک در صراط مستقیمش و در تمسک کامل به حبل حدود و احکامش مدد فرماید.

بیت العدل اعظم می فرمایند: بهائیان در پی کسب قدرت سیاسی نیستند. در دولت‌های متبوع خود قطع نظر از نوع حکومت، پست‌های سیاسی را نمی‌پذیرند هرچند مسئولیت‌هایی را که صرفاً جنبهٔ اداری دارد قبول می‌کنند. به احزاب سیاسی وابستگی ندارند، در سیاست حزبی دخالت نمی‌کنند و در برنامه‌های وابسته به دستورالعمل‌های تفرقه‌انداز هیچ گروه یا حزبی شرکت نمی‌جویند. در عین حال به کسانی که با نیت خالص برای خدمت به کشور خود در اقدامات سیاسی مشارکت می‌نمایند و یا آمال سیاسی را دنبال می‌کنند، احترام می‌گذارند. رویکرد جامعهٔ بهائی در مورد عدم مشارکت در این گونه فعالیت‌ها به منزلهٔ اعتراضی بنیادین نسبت به امر سیاست به معنای واقعی آن نیست زیرا نوع بشر ملاً از طرق سیاسی امور خود را سازمان می‌دهد. بهائیان در انتخابات مدنی شرکت می‌کنند ولی تنها در صورتی که این عمل مشروط به وابستگی آنان به احزاب سیاسی نباشد. بهائیان دولت را نظامی برای حفظ رفاه و پیشرفت صحیح اجتماع تلقی می‌نمایند و در هر کشوری که زندگی می‌کنند اطاعت از قوانین آن را، بدون زیر پا نهادن عقاید دینی‌شان، وظیفهٔ خود می‌دانند. در هیچ توطئه و دسیسه‌ای برای براندازی هیچ دولتی شرکت نمی‌جویند و در روابط سیاسی دول مختلف دخالت نمی‌نمایند. این بدان معنی نیست که بهائیان از فرایندهای سیاسی جهان امروز بی‌اطلاع‌اند و بین حکومت‌های عادل و ظالم تمایز قائل نمی‌شوند. رهبران جهان در قبال مردم کشور خود که گران‌قدرترین ذخایر هر مملکت شمرده می‌شوند وظایف سنگین و مقدّسی بر عهده دارند. بهائیان در هر کجا که ساکن باشند می‌کوشند که موازین عدالت را رعایت نمایند و برای اصلاح نابرابری و بی‌عدالتی نسبت به خود و دیگران، در قالب قوانین موجود، فعالیت کنند ولی از هر نوع اقدام خشونت‌آمیز نیز اجتناب می‌ورزند. محبتی که بهائیان در قلوبشان نسبت به تمام نوع بشر می‌پروراند هیچ مغایرتی با احساس علاقه و وظیفه نسبت به وطن‌شان ندارد. این رویکرد یا این راهبرد، همراه با آنچه در فوق بیان شد جامعهٔ بهائی را قادر می‌سازد که در دنیایی که ملل و قبایل به ضدّیت در مقابل یکدیگر ایستاده‌اند و ساختارهای اجتماعی در همه جا مردم را منقسم و از هم جدا می‌سازد همبستگی و یکپارچگی خود را در مقام یک موجودیت جهانی حفظ کند و اجازه ندهد که اقدامات بهائیان در یک کشور موقعیت هم‌کیشان‌شان را در سایر نقاط به خطر بیندازد. با اجتناب از درگیر شدن در منافع و اهداف متضاد ملل و احزاب سیاسی جامعه بهائی قابلیت خود را برای کمک به فرآیندهای صلح و وحدت افزایش می‌دهد.

۹- تقلیب اجتماع یکی از اهداف اصلی جامعه بهائی

واژه "سیاست" معانی وسیعی را در برمی گیرد و در نتیجه بسیار مهم است که بین فعالیت های سیاسی حزبی و گفتمان ها و اقداماتی که هدف آن ها کمک به تحولات سازنده اجتماعی است تفاوت قائل شد. در حالی که فعالیت های سیاسی حزبی نهی گردیده، شرکت در گفتمان های سازنده امر شده است. در حقیقت تقلیب اجتماع یکی از اهداف اصلی جامعه بهایی است. رساله مدنیه حضرت عبدالبهاء تعهد دیانت بهائی به پیشبرد تحول اجتماعی بدون دخالت در سیاست حزبی را به خوبی نشان می دهد. به همین نحو متون بی شماری از آثار بهائی، احبا را به کوشش در جهت اصلاح عالم و آسایش امم تشویق می نمایند. حضرت بهاء الله می فرمایند: "امروز را نگران باشید و سخن از امروز رانید." حضرت عبدالبهاء به احبا مؤکداً توصیه می فرمایند که "در کلیه فضائل عالم انسانی، در درستی صداقت، در عدالت و وفاداری، در ثبوت و رسوخ، در اعمال بشردوستانه و خدمت به عالم انسانی، در محبت به فرد فرد نوع انسان، در اتحاد و اتفاق با جمیع ملل، در ترک تعصبات و ترویج صلح عمومی ممتاز باشند." علاوه بر آن، حضرت ولی امرالله در نامه ای که از جانب ایشان نوشته شده، میفرمایند که: «هر چند احبا باید مراقب باشند که از انتساب خود و یا امر الهی به هر حزب سیاسی بالکل احتراز نمایند، اما همچنین نباید جانب افراط گیرند و مثلاً با سایر گروه های پیشرو در کنفرانسها و کمیته هایی که به منظور ترویج اقداماتی کاملاً همسو با تعالیم دیانت بهایی تشکیل می شود هرگز شرکت نکنند.»

پیام ۲۳ دسامبر ۲۰۰۸

تعالیم بهائی از نیاز به جهان‌بینی جدیدی سخن می‌گویند و از ما می‌خواهند کل دنیا را یک کشور و همه آدمیان را شهروندان هم ارزش آن بدانیم. این تغییر واقعیت در ساختار و عملکرد جامعه بهائی به آهستگی در حال تحقق است. در ساختار جامعه بهائی افراد اقتدار ندارند. اقتدار، از آن نهادهایی است که بدون مبارزات انتخاباتی و نامزدی کاندیداها انتخاب می‌شوند. تصمیم‌ها بر اساس فرآیند مشورت مشارکتی گرفته می‌شود...هدف از برنامه‌های فعلی جامعه بهائی افزایش منابع انسانی این جامعه از طریق برانگیختن تک تک بهائیان به مشارکت کامل در فرآیندهای مطالعه مشورتی آثار بهائی، جلسات دعا و کلاس‌های کودکان و در نتیجه تبدیل بهائیان از اعضای منفعل یک جامعه عبادی، به افرادی است که در امور جامعه به طور فعال مشارکت دارند. تنها از طریق چنین تجهیزات در سطح فردی است که می‌توان قدرت را به طور مؤثر به افراد واگذار کرد.

مقاله مؤثران مؤمن از کتاب آئین بهائی (جامعه و سیاست) ص ۲۸۴

بسیاری از افراد در اجتماع بزرگ که با اقدامات و فعالیت‌های بهائیان در سطح محلی آشنا می‌شوند، با شگفتی به خصوصیات متمایز آن می‌نگرند: اینکه این مساعی از دل‌سوزی صمیمانه نسبت به رفاه همگان سرچشمه می‌گیرد، جملگی معطوف به وحدت و خدمت است، و در عین پای‌بندی به اصولی روشن مدعی نیست که برای هر مشکلی پاسخی فوری در اختیار دارد. با روحیه‌ای سرشار از تعامل در یک تلاش مشترک، بهائیان می‌کوشند با دیگران هم‌کاری کنند، در کنار یکدیگر بیاموزند، و البته در روابطشان با اولیای امور و مسئولین اجتماع جدی و بینش‌مند باشند. آنان تغییر و تحول اجتماعی را بدون جاه‌طلبی سیاسی یا منفعت‌طلبی شخصی پی‌گیری می‌کنند و آگاهند که با برجسته‌تر شدن نقش امرالله، حصول درک صحیح ماهیت و اهدافش اهمیت خاصی پیدا می‌کند.

پیام رضوان ۲۰۲۶

شور و مشورت: بهائیان در هنگام مشارکت در تغییر و تحول اجتماعی چه اصولی را در نظر می‌گیرند؟